

RADYASYON GÜVENLİĞİ ALT KURULU RAPORU

TIBBİ RADYASYONDA ACİL ÖNLEMLER - 24.01.2009

HAZIRLAYANLAR:

Prof.Dr.Ayşenur OKTAY	Ege Ü. Tıp Fak. Radyoloji A. B. D.
Prof.Dr.Ferhun BALKANCI	Hacettepe Ü. (Türk Radyoloji Der.)
Prof.Dr.Doğan BOR	Ankara Ü. Nükleer Bilimler Enst. Müd.
Prof.Dr.Yüksel PABUŞÇU	Celal Bayar Ü. Tıp Fak Radyoloji A. B. D.
Doç.Dr.Gökhan ÖZYİĞİT	Hacettepe Ü.Rad. Onk. B. D.
Prof.Dr.Erhan VAROĞLU	Atatürk Ü. Nükleer Tıp A. B. D.

KONULAR:

1) Toplumun tıbbi radyasyon ışınlamalarına maruz kalmasında en büyük yeri tutan ve giderek artış gösteren bir radyolojik inceleme olan bilgisayarlı tomografi (BT) uygulamalarında doz optimizasyonu için üniversiteler, eğitim hastaneleri ve meslek dernekleri tarafından standardizasyonun belirlenmesi, ve Sağlık Bakanlığının bu konuyu denetlemek için gerekli önlemleri ve yaptırımları sağlaması

2) Çocuk hastaların tanı amaçlı tıbbi ışınlamalarında, her cins tanısal inceleme için radyasyon doz değerlerinin yaş ve kiloya göre yeniden belirlenmesi (Avrupa Birliği normlarının ülkemiz koşullarına uyarlanmış doz değerleri olarak) ve Sağlık Bakanlığının bu konuyu denetlemek için gerekli önlemleri ve yaptırımları sağlaması

3) Doz optimizasyonlarının sağlanmasında görev alacak yeterli sayıda medikal fizik ve biyomedikal mühendislerinin Sağlık Bakanlığı yönetmeliklerinde görev tanımlarının yapılması ve istihdamının sağlanabilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması

AMAÇ:

Toplum ve çalışan sağlığını korumak, tanısal görüntüleme optimum görüntü kalitesi ve minimum hasta dozunu sağlayacak şekilde Avrupa Birliğince önerilen kriterlerin uygulanmasını sağlamak, iyonlaştırıcı radyasyon kullanılarak yapılan tüm görüntüleme veya tedavi işlemlerinde; Avrupa Birliği, Uluslararası Atom Enerji Ajansı ve diğer uluslararası kuruluşlar tarafından önerilen referans doz seviyelerinin, ülkemiz şartlarına göre belirlenerek uygulamaya geçirilmesini sağlamak

RAPOR İÇERİĞİ:

-İyonlaştırıcı radyasyon kullanılarak yapılan tüm tıbbi işlemlerde kullanılacak cihazların alımı ve lisanslaması aşamasında, görüntü kalitesinin ve hasta dozlarının kontrol edilebildiği nitelikleri taşıyan cihazların kabulünün sağlanması

-Üniversiteler ve Sağlık Bakanlığı bünyesinde söz konusu cihazların bakım, kalibrasyon ve kalite kontrolünü yürütecek birimlerin oluşturulması, görev tanımları ve eğitimleri açık olarak belirtilmiş yeterli sayıda elemanın görevlendirilmesi

-İyonlaştırıcı radyasyonla (girişimsel radyoloji işlemleri, BT ve konvansiyonel floroskopi gibi yüksek doz kullanılarak) yapılacak tanı ve tedavi işleminde, istemi yapan hekim tarafından eksiksiz olarak doldurulmuş istek belgesinde tıbbi gerekçelendirilmenin, "mesleki sorumluluk" bilincinde ve açık olarak belirtilmesi ve

invaziv tedavi işlemlerindekine benzer şekilde hasta onam formu ile (hastaya radyasyon ile ilgili yeterli bilgilendirmeyi yaparak) belgelenmesi, ve bu belgelerin arşivlenmesinin sağlanması

-İyonlaştırıcı radyasyon kullanarak tanı ve tedavi işlemi yapan her branştan çalışanın ulusal otoriteler tarafından ana hatları saptanmış standart eğitim programlarının yapılmasının sağlanması

-İyonlaştırıcı radyasyon ile çalışan cihazların periyodik kalite kontrolü, görüntü kalitesi ve hasta dozu açısından merkezi bir birim (meslek dernekleri, Sağlık Bakanlığı ve üniversiteler katılımı ile oluşturulan) tarafından kontrolünün sağlanması

-Çocuk hastaların iyonlaştırıcı radyasyonla yapılan tanı amaçlı incelemelerinde, ışınlama esnasında hasta hareketini kısıtlayacak (immobilizatörler) ve radyasyon korumasını sağlayacak aparatların kullanımının zorunlu hale getirilmesi ve/veya tüm çocuk hastanelerine Sağlık Bakanlığı tarafından temin edilmesi

-Çocuk hastaların iyonlaştırıcı radyasyonla yapılan tanı amaçlı incelemelerinde, yüksek hızlı film-ekran (film/screen) kombinasyonlarının kullanılmasının zorunlu tutulması

-Radyolojide yeni teknoloji olarak ülkemize girmekte olan direkt dijital radyografi (DR) ve kompüterize radyografide (CR) tehlikeli hasta dozları artışı nedeniyle kullanıcı personelin onaylanmış eğitim kurumlarınca eğitimlerinin sağlanması ve sertifikasyonu

EYLEM PLANI /RAPORUN UYGULAMA ALANI:

Ülkemizdeki mevcut cihaz envanterinin çıkartılması sonrasında Sağlık Bakanlığı, üniversiteler, eğitim hastaneleri, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu ve ilgili meslek derneklerinin bir araya gelerek yukarıdaki hedefler doğrultusunda ivedilikle çalışma başlatılması